

Rapid test Covid: Ασύλληπτα κέρδη, αδιαφανείς διαγωνισμοί, οφσόρ ανάδοχοι

Διαγωνισμοί για τρία εκατ. γρήγορα τεστ ύψους 15 εκατ. ευρώ γεννούν υποψίες για αδιαφάνεια και πιθανές μεθοδεύσεις, καθώς δεν δημοσιεύτηκαν στη «Διαύγεια» και κατοχυρώθηκαν με φωτογραφικές διαδικασίες σε ανάδοχο με έδρα την Κύπρο και διασυνδέσεις με παράκτιες εταιρείες

Η **Του ΚΩΣΤΑ ΣΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ**

πανδημία γεννά ευκαιρίες για οικονομικό κέρδος σε καθεστώς έκτακτης ανάγκης ελλείψει... Διαύγειας. Σοβαρές ενδείξεις αδιαφάνειας και πιθανών μεθοδεύσεων σε δημόσιους διαγωνισμούς προμήθειας των γρήγορων τεστ αντιγόνων (rapid tests) ύψους πάνω από 15 εκατ. ευρώ αναδεικνύει η δημοσιογραφική έρευνα της «Εφ.Συν.».

Το Ινστιτούτο Φαρμακευτικής Έρευνας και Τεχνολογίας (ΙΦΕΤ Α.Ε.) αποτελεί θυγατρική εταιρεία του Εθνικού Οργανισμού Φαρμάκων και δραστηριοποιείται κυρίως στην παραγωγή, εισαγωγή και διάθεση φαρμακευτικών προϊόντων τα οποία δεν κυκλοφορούν στην ελληνική αγορά από ιδιωτικές φαρμακευτικές επιχειρήσεις. Το ΙΦΕΤ ιδρύθηκε το 1991 έπειτα από την κατάργηση της τότε Εθνικής Φαρμακοβιομηχανίας (Ε.Φ.) και της Κρατικής Φαρμακαποθήκης (Κ.Φ.).

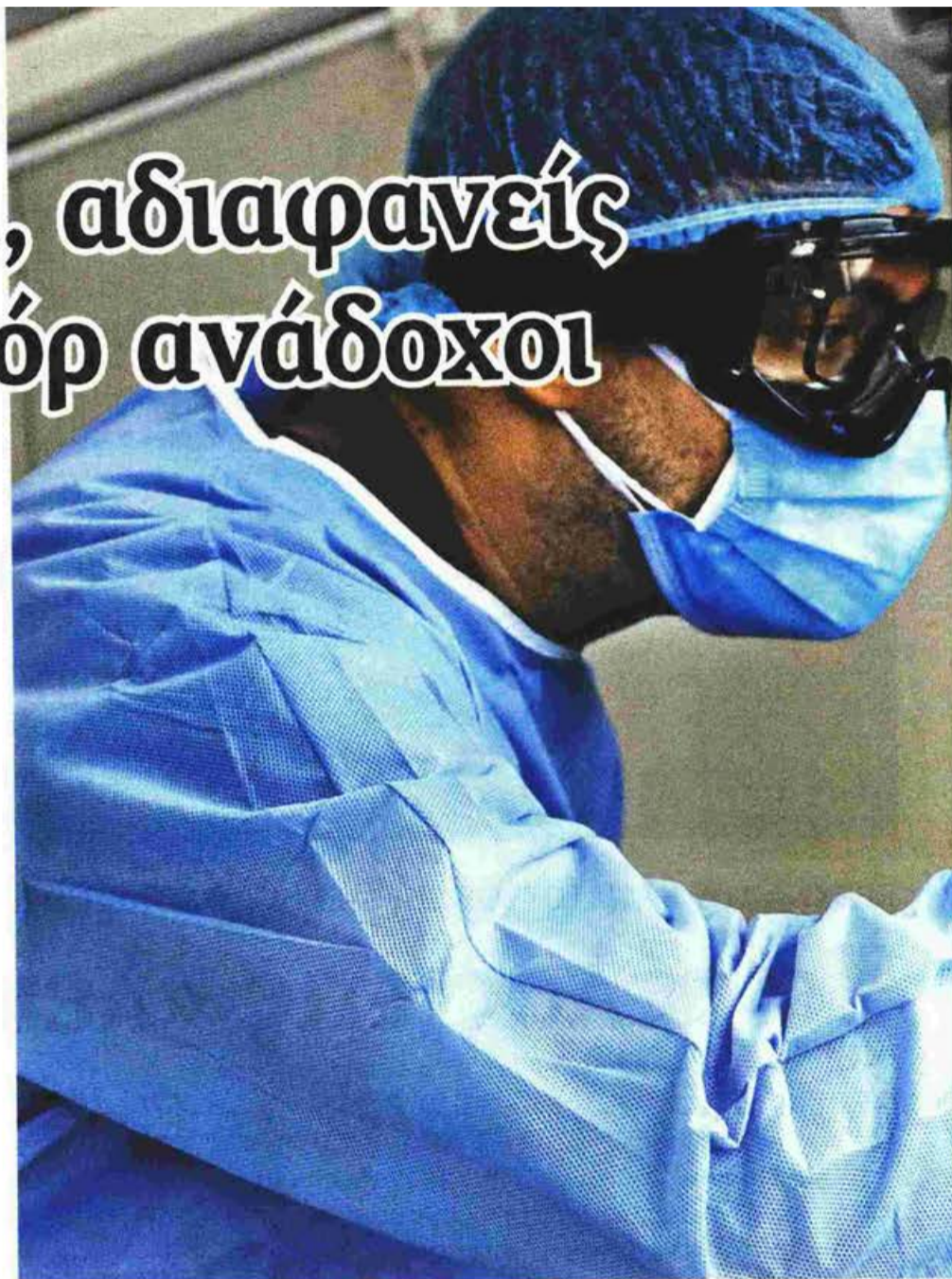
Τους τελευταίους δύο μήνες το Ινστιτούτο, που εκπροσωπεί ουσιαστικά τα συμφέροντα του Δημοσίου, ανάρτησε δύο

διαγωνισμούς για 200.000 και 800.000 αντίστοιχα γρήγορα τεστ αντιγόνου (rapid tests) ανίχνευσης του Covid-19. Οι διαγωνισμοί αυτοί δεν αναρτήθηκαν στη Διαύγεια παρά μόνο στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου. Οι διακρίξεις δεν προβλέπουν τη δυνατότητα διευκρινιστικής ερώτησης ή ένστασης.

Οι τεχνικές προδιαγραφές

Στους διαγωνισμούς αυτούς βασικό κριτήριο ανάδειξης της προμηθεύτριας εταιρείας ήταν η οικονομική προσφορά, δηλαδή η τιμή ανά τεστ. Ανάδοχος εταιρεία ορίστηκε η εταιρεία με την επωνυμία For Health A.E. με το γρήγορο τεστ Abbott Panbio, υπογράφοντας σύμβαση 4.000.000 ευρώ, παρά το γεγονός ότι και οι υπόλοιπες εταιρείες που έλαβαν μέρος στον διαγωνισμό πληρούσαν τις τεχνικές προδιαγραφές και, σύμφωνα με πληροφορίες της «Εφ.Συν.», ορισμένες είχαν δώσει χαμηλότερη οικονομική προσφορά από την ανάδοχο εταιρεία.

Σε συνέχεια των δύο πρώτων διαγωνισμών, την ημέρα ανακοίνωσης του λοκντάουν από τον πρωθυπουργό «δημοσιεύτηκε»,

πάλι με τον ίδιο τρόπο (εκτός Διαύγειας), νέος διαγωνισμός από το ΙΦΕΤ για την εντυπωσιακή ποσότητα των 2.000.000 τεστ. Με μία σημαντική διαφορετική τεχνική προδιαγραφή αυτή τη φορά: τα τεστ αντιγόνου να είναι καταγεγραμμένα στη λίστα του ΠΟΥ

(Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας).

Αυτή η προδιαγραφή που προστέθηκε δεν έχει καμία τεχνική και επιστημονική τεκμηρίωση. Το βασικό πιστοποιητικό που πρέπει να έχει ένα ιατροφαρμακευτικό προϊόν για να μπορεί να διακινηθεί εντός

Το έξυπνο (ξε)στοκάρισμα των γρήγορων τεστ

ΤΙΣ ΗΜΕΡΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ του τελευταίου διαγωνισμού η παράδοση των 800.000 τεστ δεν είχε καν ολοκληρωθεί. Επειδή όμως κατέληξαν υπερβολικά μεγάλες ποσότητες στον ΕΟΔΥ, αυτές έπρεπε κάπως να καταναλωθούν. Ο ΕΟΔΥ άρχισε να στέλνει rapid tests παντού, με πολλά από αυτά να μη χρησιμοποιούνται. Είτε γιατί δεν υπάρχει το προσωπικό για να τα κάνει είτε γιατί υπάρχει αμφισβήτηση ως προς τη φερεγγυότητα του προϊόντος από μέλη της επιστημονικής κοινότητας.

Αντίστοιχα ζητήματα δημιουργούνται τώρα με την προμήθεια των 2 εκατ. τεστ. Στο πλαίσιο της... αξιοποίησης αυτών των διαγνωστικών τεστ, η κυβέρνηση μέσω του κυβερνητικού εκπροσώπου ανακοίνωσε την Πέμπτη το πρωτοφανές: «Όσοι εισέρχονται στη χώρα, εκτός από υποχρεωτική επίδειξη αρνητικού μοριακού τεστ (PCR) 72 ωρών, θα υποβάλλονται και σε rapid test από κλιμάκια της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας και του ΕΟΔΥ!» Πρόκειται για προφανή παραλογισμό, θα γίνεται δηλαδή rapid test

(πολύ μικρότερης αξιοπιστίας) σε πληθυσμό ο οποίος έχει ήδη πολύ πρόσφατο αρνητικό τεστ μοριακού ελέγχου.

Ακόμα και ο ΠΟΥ απαγορεύει τη χρήση των rapid tests σε συνοριακές γραμμές γιατί ακριβώς όσοι εισέρχονται προέρχονται από χώρες με διαφορετικό επιπολασμό της νόσου, άρα δεν μπορούμε να έχουμε αξιόπιστα αποτελέσματα. Όσο και αν τα διαγνωστικά γρήγορα τεστ βελτιώνονται και χρησιμοποιούνται ολοένα και περισσότερο παγκοσμίως, παραμένει ο κίνδυνος των ψευδώς αρνητικών αποτελεσμάτων αναλόγως κάποιων μεταβλητών, όπως το όριο ανίχνευσης του ιού Cτ.

Ενδεικτικό του προβλήματος είναι πως η Abbott, για παράδειγμα, δίνει για το τεστ της ποσοστό ευαισθησίας 91,4%, ενώ πλατφόρμα του Πανεπιστημίου Yale, ύστερα από επιστημονική έρευνα, δίνει για το ίδιο τεστ ποσοστό 79,6%. Αν το τελευταίο ισχύει, αυτό σημαίνει ότι 1 στους 5 θετικούς δεν εντοπίζεται, διασπείροντας απερίσπαστα τον ιό.

ΕΥΡΟΚΙΝΗΣΗ / ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Ε.Ε. είναι να έχει σήμανση CE-IVD, κάτι που διαθέτουν όλα τα προϊόντα που διακινούνται στον ευρωπαϊκό και ελληνικό χώρο της Υγείας. Γιατί όμως αν οι πρώτοι διαγωνισμοί ήταν πετυχημένοι χρειάστηκε να αλλάξει μια τόσο βασική προδιαγραφή;

Προθεσμία τριών ημερών

Η προδιαγραφή δείχνει φωτογραφικά για έναν απλούστατο λόγο: Η λίστα του ΠΟΥ είχε μόνο δύο προϊόντα: το Abbott Panbio, που στην Ελλάδα το διαθέτει η For Health, και το SD Biosensor, που παγκοσμίως το διαθέτει η πολυεθνική Roche Direct. Η προϋπόθεση αυτή σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί ποιοτική επιβεβαίωση του προϊόντος. Όπως ξεκαθαρίζει και ο ΠΟΥ, τα προϊόντα που κατά καιρούς συμπεριλαμβάνει στις λίστες του αποτελούν απλώς ενδεικτικές προτάσεις.

Μια τέτοια προδιαγραφή (λίστα ΠΟΥ) θα άρμοζε περισσότερο σε μια αναπτυσσόμενη χώρα που δεν έχει φορείς να ελέγχουν τα προϊόντα που κυκλοφορούν. Η Roche ήταν πρώτη και η Abbott ακολούθησε χρονικά στην παραγωγή του αντιγόνου. Πλέον όμως τα περισσότερα κράτη, αφού βγήκαν πολλές άλλες εταιρείες από τον χώρο των διαγνωστικών με αντιγόνο, άρχισαν να προμηθεύ-

ονται τα πιο οικονομικά, αρκεί παράλληλα να έχουν και καλές προδιαγραφές.

Σημειώνεται πως η ανάρτηση του τελευταίου διαγωνισμού έγινε αστραπιαία, αφήνοντας περιθώριο μόνο 1,5 εργάσιμης ημέρας για υποβολή φακέλου, με καταληκτική ημερομηνία τη Δευτέρα 9 Νοεμβρίου το πρωί. Επιπλέον ο διαγωνισμός απαιτούσε την παράδοση της τεράστιας (ακόμα και για τις αυξημένες ανάγκες της εποχής) ποσότητας εντός τριών ημερών από την υπογραφή της σύμβασης.

Ευλόγως προκύπτει το ερώτημα, δεδομένου ότι πρόκειται για εισαγόμενα προϊόντα (με ημερομηνία λήξης), πώς ο ανάδοχος θα μπορεί να φέρει εις πέρας το έργο. Η μεταφορά, η εισαγωγή στη χώρα και η παράδοση τέτοιας ποσότητας δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν εντός τριών ημερών. Εκτός βέβαια, αν έχουν παραγγελθεί νωρίτερα.

Εντύπωση προκαλεί και το γεγονός πως στη συντριπτική πλειονότητα των περιπτώσεων κρατών που προμηθεύτηκαν το συγκεκριμένο προϊόν Panbio για τα rapid tests, η σύμβαση έγινε απευθείας με την προμηθεύτρια Abbott και δεν μεσολάβησε καμία τοπική εταιρεία. Σε ελάχιστες χώρες (κυρίως με υψηλά επίπεδα διαφθοράς) η προμήθεια έγινε μέσω τοπικών εταιρειών. Στην

Ελλάδα, αν και υπάρχει η Abbott Hellas (από το 1947), θυγατρική της πολυεθνικής, κάτι τέτοιο δεν συνέβη.

Τελικά η σύμβαση για τους πρώτους διαγωνισμούς υλοποιήθηκε με μια εταιρεία-μεσάζοντα που δεν ανήκει στον χώρο των διαγνωστικών καθώς παρέχει κυρίως υπηρεσίες νοσηλείας κατ' οίκον. Η συγκεκριμένη εταιρεία For Health φέρεται να σύναψε με την Abbott σύμβαση διακίνησης του προϊόντος Panbio στην Ελλάδα λίγες μέρες πριν από τη δημοσίευση του πρώτου διαγωνισμού.

Γιατί λοιπόν το ελληνικό Δημόσιο δεν σύναψε απευθείας σύμβαση με την προμηθεύτρια; Και ποιος ο λόγος άραγε μια εταιρεία (η Abbott Hellas) να θέλει να αποδώσει μέρος της κερδοφορίας σε μια τρίτη εταιρεία (For Health A.E.); Οι απαντήσεις ίσως να βρίσκονται σε φορολογικούς παραδείσους, αλλά και σε... οικογενειακές και πολιτικές σχέσεις.

Η εταιρεία For Health που κέρδισε τον προηγούμενο διαγωνισμό έχει νόμιμο εκπρόσωπο και διευθύνοντα σύμβουλο πρώην υψηλόβαθμο στέλεχος της Siemens. Τα συμφέροντα της For Health A.E. φέρεται να προωθήθηκαν με την υποστήριξη ενός άλλου υψηλόβαθμου στελέχους της ελληνικής Abbott, που συνδέεται με οικογενειακές σχέσεις με τον νόμιμο εκπρόσωπο της αναδόχου εταιρείας.

Ο τελευταίος διατρεί άριστες σχέσεις με τον περιφερειάρχη Γ. Πατούλη και τους συνεργάτες του, όπως τον Γιάννη Σωτηρίου. Ο τελευταίος διορίστηκε νέος διευθύνων σύμβουλος του ΙΦΕΤ μία εβδομάδα πριν από τη δημοσίευση του δεύτερου διαγωνισμού, αποτελώντας επιλογή του μεγάρου Μαξίμου.

Αναζητήσαμε το ιδιοκτησιακό καθεστώς της εταιρείας For Health A.E. Στην ιστοσελίδα της αυτό δεν αποκαλύπτεται. Όπως προκύπτει όμως από έγγραφα της εταιρείας στο ΓΕΜΗ, η For Health έχει βασικό μέτοχο κατά 85% την κυπριακή εταιρεία Arturius Trading Limited. Κατά διαβολική σύμπτωση, ο νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρείας For Health είναι παράλληλα και ο διαχειριστής της Arturius, η οποία συνδέεται με παρκατικές εταιρείες.

Στη διεύθυνση της συγκεκριμένης εταιρείας στη Λάρνακα της Κύπρου και μάλιστα στον ίδιο όροφο (!) έχουν δηλωθεί πάνω από 50 άλλες εταιρείες. Ψάχνοντας τα δημοσίως αναρτημένα αρχεία της For Health, προκύπτει ότι το υπόλοιπο 15% ανήκει στην ενεργειακή γενική διευθύντρια της Πανελληνίας Ένωσης Φαρμακοβιομηχανίας.

Η απάντηση του ΙΦΕΤ

Ο δε τελευταίος ισολογισμός της εταιρείας αναδεικνύει κύκλο εργασιών στο τέλος του 2019 μόλις 1,32 εκατ. ευρώ και κέρδη μετά φόρων περίπου 112 χιλιάδων ευρώ. Ο τζίρος του δεύτερου διαγωνισμού των rapid tests ξεπερνά τα 15 εκατ. ευρώ. Η πανδημία για κάποιους αποδεικνύεται χρυσή ευκαιρία.

Θέσαμε υπόψη του ΙΦΕΤ συγκεκριμένα ερωτήματα για τους διαγωνισμούς. Στη γραπτή απάντηση που λάβαμε, γίνεται διαρκώς επίκληση στη νομοθετική ρύθμιση για τους διαγωνισμούς με την αιτιολογία του κατεπείγοντος:

«Σύμφωνα με το άρθρο τρίτο τής από

25.2.2020 ΠΝΠ (ΦΕΚ 42/Α/25-2-2020) "Κατεπείγοντα μέτρα αποφυγής και περιορισμού διάδοσης κορονοϊού", η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του Ν. 4682/2020 (ΦΕΚ Α' 76) και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 13 του Ν. 4693/2020 (ΦΕΚ Α' 116), η «ΙΦΕΤ ΜΑΕ» έχει υποχρέωση να αναρτά πρόσκληση για τη διενέργεια προμήθειας ειδών, τα οποία εμπίπτουν στο αντικείμενο ρύθμισης της άνω ΠΝΠ, μόνο στην ιστοσελίδα της για χρονικό διάστημα τριών (3) ημερών, κατά παρέκκλιση όλων των κείμενων εθνικών διατάξεων περί δημοσίων συμβάσεων. Συνεπώς, η εταιρεία δεν είχε υποχρέωση να προβεί στην ανάρτηση της πρόσκλησης στη Διαύγεια. Επισημαίνεται ότι και στις δύο διαγωνιστικές διαδικασίες αναπτύχθηκε μεγάλος ανταγωνισμός».

Δείχνει το υπουργείο Υγείας

Σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Εφ. Συν.», ο τελευταίος διαγωνισμός δεν είχε σε καμία περίπτωση μεγάλο ανταγωνισμό, αφού κατέβηκαν πολύ λίγες εταιρείες ακριβώς εξαιτίας των προδιαγραφών. Ως προς τις τεχνικές προδιαγραφές το ΙΦΕΤ απαντά: «Σύμφωνα με το άρθρο 16 τής από 11.3.2020 ΠΝΠ, οι τεχνικές προδιαγραφές, οι απαιτούμενες ποσότητες καθώς και ο χρόνος παράδοσης των υπό προμήθεια προϊόντων και υπηρεσιών που θα προορίζονται για την κάλυψη των εκτάκτων αναγκών δημόσιας υγείας από τη διάδοση του κορονοϊού COVID-19 ορίζονται και εγκρίνονται με απόφαση του "Κεντρικού Συμβουλίου Υγειονομικών Περιφερειών (ΚεΣΥΠε)".

«Η συγκεκριμένη προδιαγραφή προβλήθηκε στην υπ' αριθμόν 131 συνεδρίαση του "ΚεΣΥΠε" που πραγματοποιήθηκε στις 14.10.2020 και κοινοποιήθηκε στην "ΙΦΕΤ ΜΑΕ" προκειμένου για τη διενέργεια της σχετικής διαγωνιστικής διαδικασίας. Συνεπώς, η σύνταξη και αιτιολόγηση των τεχνικών προδιαγραφών της συγκεκριμένης προμήθειας, όπως βεβαίως και των λοιπών, δεν ανήκει στη νόμιμη αρμοδιότητα της ΙΦΕΤ ΜΑΕ».

Ο οργανισμός «δείχνει» προς την πλευρά του ΚεΣΥΠε, άρα και του υπουργείου Υγείας. Το ζητούμενο δεν είναι βέβαια μόνο η πηγή των προδιαγραφών, αλλά το γεγονός ότι είχαν αποκλειστικό χαρακτήρα - και φυσικά ένας φορέας όταν τις δημοσιεύει (ΙΦΕΤ) φέρει και την ευθύνη.

Ως προς το ζήτημα της μη δυνατότητας κατάθεσης ενστάσεων στον διαγωνισμό, η απάντηση του ΙΦΕΤ ήταν: «Αναφερόμαστε και πάλι στην ως άνω από 25.2.2020 ΠΝΠ, σύμφωνα με την οποία ορίζεται ότι, για την κάλυψη της έκτακτης ανάγκης προστασίας της δημόσιας υγείας εξαιτίας της πανδημίας, όλες οι προμήθειες υγειονομικού υλικού, ατομικών μέτρων προστασίας και φαρμάκων που διενεργεί η "ΙΦΕΤ ΜΑΕ" διενεργούνται κατά παρέκκλιση όλων των προθεσμιών σύμφωνα με τη νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων (Ν. 4412/2016).

«Αλλωστε, στην εν λόγω διαδικασία ούτε τέθηκε συγκεκριμένη προθεσμία για την υποβολή διευκρινιστικών ερωτήσεων ούτε υποβλήθηκε διευκρινιστική ερώτηση αναφορικά με τις τεχνικές προδιαγραφές». Πράγματι δεν υποβλήθηκε γιατί ο συγκεκριμένος διαγωνισμός είχε την πρωτοτυπία να μη δίνει τη δυνατότητα υποβολής ενστάσεων και ερωτήσεων.